

ODLUKA O MINIMALNOJ PROCEDURI "UPOZNAJ SVOG KLIJENTA" („Službeni glasnik RS. 46/09)

1. Radi otklanjanja rizika koji može nastati zbog neusklađenosti poslovanja banaka, društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, davalaca finansijskog lizinga, kao i društava za osiguranje, društava za posredovanje u osiguranju, društava za zastupanje u osiguranju i zastupnika u osiguranju a koji imaju dozvolu za obavljanje poslova životnog osiguranja (u daljem tekstu: obveznik), s propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma - obveznik je dužan da utvrdi proceduru "Upoznaj svog klijenta" (u daljem tekstu: Procedura) u skladu sa ovom odlukom.

2. Pojedini pojmovi, u smislu ove odluke, imaju sledeće značenje:

1) *klijent* je stranka u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: Zakon);

2) *faktori rizika* su one okolnosti i odlike klijenta, proizvoda, usluga ili transakcija koje upućuju na postojanje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma a bliže su određene odlukom kojom se utvrđuju smernice za procenu tog rizika (u daljem tekstu: Odluka o smernicama);

3) *neuobičajene transakcije* su:

- transakcije koje nisu u skladu sa uobičajenom praksom, uključujući i neuobičajenu učestalost deponovanja (uplata) i/ili povlačenja sredstava s računa,

- složene transakcije znatne vrednosti kojima se deponuju (uplaćuju) ili povlače veliki novčani iznosi, transakcije koje imaju veći broj učesnika, transferi ili druge transakcije koji ekonomski ili pravno nisu opravdani, uključujući i transfere koji nisu u skladu s registrovanom delatnošću klijenta;

4) *sumnjive transakcije* su transakcije u vezi s kojima postoje osnovi sumnje da je u pitanju pranje novca i finansiranje terorizma, a prepoznaju se na osnovu pokazatelja (indikatora) utvrđenih listom koju obveznik izrađuje u skladu sa Zakonom;

5) *rizičan klijent* je klijent za koga je obveznik utvrdio da ga može izložiti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma u smislu Odluke o smernicama;

6) *ovlašćeno lice* je lice koje obveznik imenuje za obavljanje poslova u skladu sa Zakonom.

3. Obveznik utvrđuje Proceduru u skladu s vrstama i obimom poslova koje obavlja, svojom veličinom i unutrašnjom organizacijom, kao i nivoom rizika kome je izložen od pranja novca i finansiranja terorizma - a prema kategorijama klijenata kojima pruža usluge.

Procedurom se obuhvataju sve aktivnosti koje obveznik preuzima radi smanjenja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma.

4. Procedura se donosi u pismenoj formi i utvrđuje je organ obveznika u čijem je to delokrugu.

Procedurom se uređuje naročito:

- 1) utvrđivanje prihvatljivosti klijenta prema stepenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma;
- 2) klasifikacija klijenata prema faktorima rizika;
- 3) poznavanje i praćenje poslovanja klijenata;
- 4) upravljanje rizicima kojima je obveznik izložen od pranja novca i finansiranja terorizma;
- 5) program obuke zaposlenih koji su u neposrednom kontaktu s klijentima ili obavljaju poslove izvršenja transakcija.

Utvrđivanje prihvatljivosti klijenta

5. Obveznik utvrđuje prihvatljivost klijenta prema stepenu kom ga klijent može izložiti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa Zakonom i Odlukom o smernicama.

Radi utvrđivanja prihvatljivosti klijenta, obveznik Procedurom naročito uređuje:

- postupak utvrđivanja faktora rizika u vezi s novim klijentom;
- postupak utvrđivanja faktora rizika u toku trajanja postojećih ugovornih odnosa s klijentom;
- način postupanja s rizičnim klijentom;
- pod kojim uslovima neće zasnivati ugovorne odnose s klijentom ili će postojeće otkazati.

Klasifikacija klijenata prema faktorima rizika

6. Obveznik klasifikuje klijente prema stepenu izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa Zakonom i Odlukom o smernicama.

Obveznik Procedurom uređuje način klasifikovanja iz stava 1. ove tačke, s detaljnim opisom onih kategorija klijenata koji bi za obveznika mogli biti rizični.

7. Nakon što utvrdi faktore rizika, obveznik je dužan da:

- klasifikuje svoje klijente na način utvrđen Procedurom;
- tačno odredi koju vrstu bankarskih, odnosno drugih proizvoda i usluga iz svog delokruga ne može pružiti pojedinim kategorijama klijenata.

Poznavanje i praćenje poslovanja klijenata

8. Obveznik vrši radnje i preduzima mere poznavanja i praćenja poslovanja klijenata pod uslovima i na način koji su utvrđeni Zakonom, a u skladu sa Odlukom o smernicama.

Obveznik Procedurom uređuje koje će radnje izvršiti i mere preduzeti prema izvršenoj klasifikaciji klijenata, a pri uspostavljanju poslovnog odnosa s klijentom, i to:

- pri utvrđivanju identiteta klijenta;
- pri proveru identiteta klijenta na osnovu dokumenata, podataka ili informacija pribavljenih iz pouzdanih i verodostojnih izvora;
- pri utvrđivanju i proveru identiteta stvarnog vlasnika klijenta;
- kad postoji sumnja u istinitost ili verodostojnost pribavljenih podataka o klijentu ili njegovom stvarnom vlasniku;
- pri pribavljanju informacija o svrsi i nameni poslovnog odnosa;
- pri poveravanju trećem licu vršenja pojedinih radnji i preduzimanja mera poznavanja i praćenja klijenta.

9. Obveznik Procedurom utvrđuje da dosije o otvaranju računa ili uspostavljanju drugog oblika poslovnog odnosa treba da sadrži svu potrebnu dokumentaciju propisanu Zakonom, bez obzira na to u kojoj se organizacionoj jedinici otvara račun, odnosno uspostavlja poslovni odnos.

10. Obveznik Procedurom uređuje koje će radnje izvršiti i mere preduzeti i prema klijentima s kojima nije uspostavio poslovni odnos, ali za koje obavlja povremene transakcije (plaćanje računa, menjački poslovi i sl. iz delokruga obveznika).

11. Prema izvršenoj klasifikaciji klijenta, obveznik Procedurom uređuje koje će mere i radnje praćenja njegovog poslovanja preduzeti, odnosno izvršiti u toku trajanja poslovnog odnosa, kao i uslove za promenu njegovog statusa prema stepenu izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

12. Ako je obveznik banka:

- dužna je da Procedurom uredi svoje postupanje pri uspostavljanju korespondentskih odnosa s drugim bankama, posebno stranim, odnosno da odbije uspostavljanje ovih odnosa s bankama koje međunarodne standarde u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma ne primenjuju najmanje na nivou standarda Evropske unije;
- dužna je da nadzire aktivnosti klijenta praćenjem transakcija koje se obavljaju preko svih njegovih računa, bez obzira na vrstu računa ili organizacionu jedinicu banke kod koje su otvoreni ti računi, u skladu sa izvršenom klasifikacijom klijenta.

Ako se transakcija klijenta vrši na osnovu zaključenog ugovora o poslu, banka može pribaviti kopiju tog ugovora, koju overava potpisom zaposlenog u banci i datumom prijema i koju čuva deset godina.

13. Ako zaposleni u obvezniku koji je u neposrednom kontaktu s klijentom posumnja da u vezi s tim klijentom ili njegovom transakcijom postoji rizik od pranja novca i finansiranja terorizma, dužan je da o tome sačini interni pismeni izveštaj i da ga, u roku i na način koji su utvrđeni Procedurom, dostavi ovlašćenom licu. Ovaj izveštaj treba da sadrži one podatke o klijentu i transakciji koji ovlašćenom licu omogućavaju da proceni da li su klijent, odnosno transakcija sumnjivi.

Kad, na osnovu izveštaja iz stava 1. ove tačke ili na osnovu informacija do kojih samo dođe, ovlašćeno lice neku transakciju oceni sumnjivom - postupa u skladu sa Zakonom, a ako je tako ne oceni - dužno je da o toj oceni sačini belešku.

Izveštaje iz stava 1. i beleške iz stava 3. ove tačke obveznik čuva pet godina od dana njihovog sačinjavanja.

Upravljanje rizicima

14. Radi upravljanja rizicima od pranja novca i finansiranja terorizma, obveznik preduzima radnje i mere u skladu sa Zakonom, Odlukom o smernicama i odlukom kojom se uređuju način i uslovi identifikacije i praćenja rizika usklađenosti poslovanja banke i upravljanja tim rizikom.

15. Da bi adekvatno upravljao rizicima, obveznik je dužan da najmanje jednom godišnje izradi analizu i procenu izloženosti riziku od pranja novca i finansiranja terorizma.

Procena izloženosti obveznika riziku posebno treba da obuhvati širinu mreže obveznika, broj zaposlenih neposredno zaduženih za obavljanje poslova u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma u odnosu na ukupan broj zaposlenih, broj zaposlenih koji su u neposrednom kontaktu s klijentima, način organizacije poslova i odgovornosti, dinamiku zapošljavanja novih radnika, kvalitet obuke itd.

Procena rizika, pored faktora iz stava 2. ove tačke, treba da obuhvati i vrste proizvoda i usluga koje obveznik nudi, s posebnim osvrtom na uvođenje i primenu novih tehnologija.

16. Obveznik je dužan da za otkrivanje neuobičajenih ili sumnjivih transakcija i/ili klijenata uspostavi adekvatne sisteme.

17. Obveznik je dužan da s Procedurom, odnosno njenim izmenama upozna sve zaposlene koji su neposredno ili posredno uključeni u rad sa strankama ili u izvršenje transakcija, kao i da svim zaposlenima omogući primenu Procedure.

18. Unutrašnju kontrolu primene Zakona i Procedure obveznik organizuje na način koji omogućava da se izloženost obveznika riziku od pranja novca i finansiranja terorizma realno sagleda u svim njegovim organizacionim jedinicama, bez obzira na udaljenost organizacione jedinice od sedišta obveznika.

19. Obveznik, i to najmanje jednom godišnje, organu obveznika u čijem je to delokrugu podnosi izveštaj o svojim aktivnostima u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, koji naročito sadrži analizu toga da li su preduzete mere primenljive i efikasne, koji su nedostaci u sistemu za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma otkriveni u toku prethodne godine i

kojim rizicima mogu izložiti obveznika, kao i predlog mera za njihovo otklanjanje i za unapređenje ovog sistema.

Program obuke zaposlenih

20. Obveznik utvrđuje program obuke zaposlenih u skladu sa Zakonom.

Obveznik je dužan da utvrdi i sprovodi stalni program obuke u smislu stava 1. ove tačke, i to prema ovlašćenjima i odgovornostima zaposlenih u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, a radi obezbeđivanja primene Procedure.

Sadržaj programa obuke iz ove tačke mora biti prilagođen potrebama novih zaposlenih, zaposlenih koji su u neposrednom kontaktu s klijentima ili obavljaju poslove izvršenja transakcija, kao i zaposlenih koji su zaduženi za nadzor nad pravilnom primenom Procedure.

21. Obveznik po potrebi, a najmanje jednom godišnje, proverava znanje zaposlenih iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, a rezultate te provere čuva najmanje godinu dana od dana provere, u pismenoj ili elektronskoj formi.

22. Obveznik je dužan da sadržinu Procedure uskladi sa ovom odlukom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu te odluke.

23. Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o minimalnoj sadržini procedure "Upoznaj svog klijenta" ("Službeni glasnik RS", broj 57/2006).

24. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku RS".